ҚАРЖЫЛЫҚ ЖОСПАРЛАУ ЖӘНЕ БОЛЖАУ, ОНЫҢ МӘНІ МЕН РӨЛІ.

Орындаған: Асанов А.
Тексерген: Алашбаева

- Жоспарлау мен болжау – бұл, Экономиканың обьективті тәуелділігі мен себеп-салдар нәтежиесінде, әлеуметтік және ғылыми-техникалық прогрессте, қоғамдық өнімділіктің дамуы мен нәтежиесін алдын-ала ғылыми тұрғыдан көре білу.

Қаржылық жоспарлау экономиканы және оның буындарын басқарудың аса маңызды функциясы болып табылады. Оны мемлекеттік билік пен басқарудың органдары, мекемелері және олардың жоғарғы құрылымдары жүзеге асырады.

Алға қойған мақсаттың орындалуында жоспарлау мен болжау келесідей жолдармен жүзеге асырылады:

- Экономиканың даму бағытын анықтау;
- Мақсатқа жету үшін ұтымды жолдар мен шешімдер табу;
- Нәтежиеге қажетті ресурстарды анықтау.

Зерттелетін процеске қарамастан болжаудың үш сатысы болады:

Бүгінгі таңда ғалымдардың есептеуі бойынша жоспарлау мен болжау жасаудың 150-ден астам әдісі бар. Бірақ тәжерибе зінде негізінен соның ішінде 15-20әдісі қолданылып келеді.

- Әдістер
  - Интуитивтік (сапалық, ақпараттық)
    - Эксперттік бағалаулар
      - Индивидуалды
        - Интервью әдісі
        - Сценарий құру
        - Аналитикалық жазбалар
      - Ұжымдық
        - Санаға әсер ету
        - Тексеру әдісі
        - «Дельфи» әдісі
        - «Мақсат ағашы»әдісі
        - Матрицалық әдіс
  - Формальды (сандық, есептік)
    - Әдістер
      - Экстрополяция
        - Кішкене квадраттар әдісі
        - Экспаненциялды түзетулер әдісі
        - Орташа тұрақсыз шамалар әдісі
      - Интерполяция
      - Моделирования
        - Құрылымдық
        - Жүйелік немесе байланыстық
        - Матрицалық

- Жоспарлау
- Болжау

- Жоспар - іс-әрекеттерді немесе іс-шараларды жүзеге асырудың тәртібін, мезгілдерін және дәйектілігін анықтайтын тапсырмалардың бірыңғай мақсатына жетуге бағытталған өзара байланысты жүйе.

- Болжам - арнайы ғылыми зерттелім негізінде болашақта қандайда бір жай-күй туралы ықтималдық жорамалдау. Болжау - қандайда бір құбылыс объекті, үдеріс дамуының нақтылы перспективалары туралы болжам әзірлеу.

- Қаржылық жоспарлаудың нақтылы міндеттері қаржы саясатымен айқындалады. Бұл:

жоспарлы тапсырмаларды орындауға қажетті ақшаның көлемі мен олардын көздерін анықтау;

крістерді өсірудің, шығындарды үнемдеудің резервтерін анықтау;

орталықтандырылған және орталықтандырылмаған қорлар арасында қаражаттарды бөлуде оңтайлы үйлесімдерді белгілеу және басқалары.

Сонымен қатар, болжалдау мен жоспарлауда келесідей әдістер қолданылады:

1. Экономикалық-статистикалық әдістер

- экономикалық салыстыру әдісі
- орташа шамалар әдісі
- динамикалық қатарлар
- тотау әдісі

2. Математикалық-статистикалық әдістер

- корреляциялық әдіс
- регрессиялық әдіс
- Баланстық әдіс
- Нормативтік әдіс
- Монографиялық әдіс
- Эксперттік бағалау әдісі

Болжау және жоспарлау жүйесі

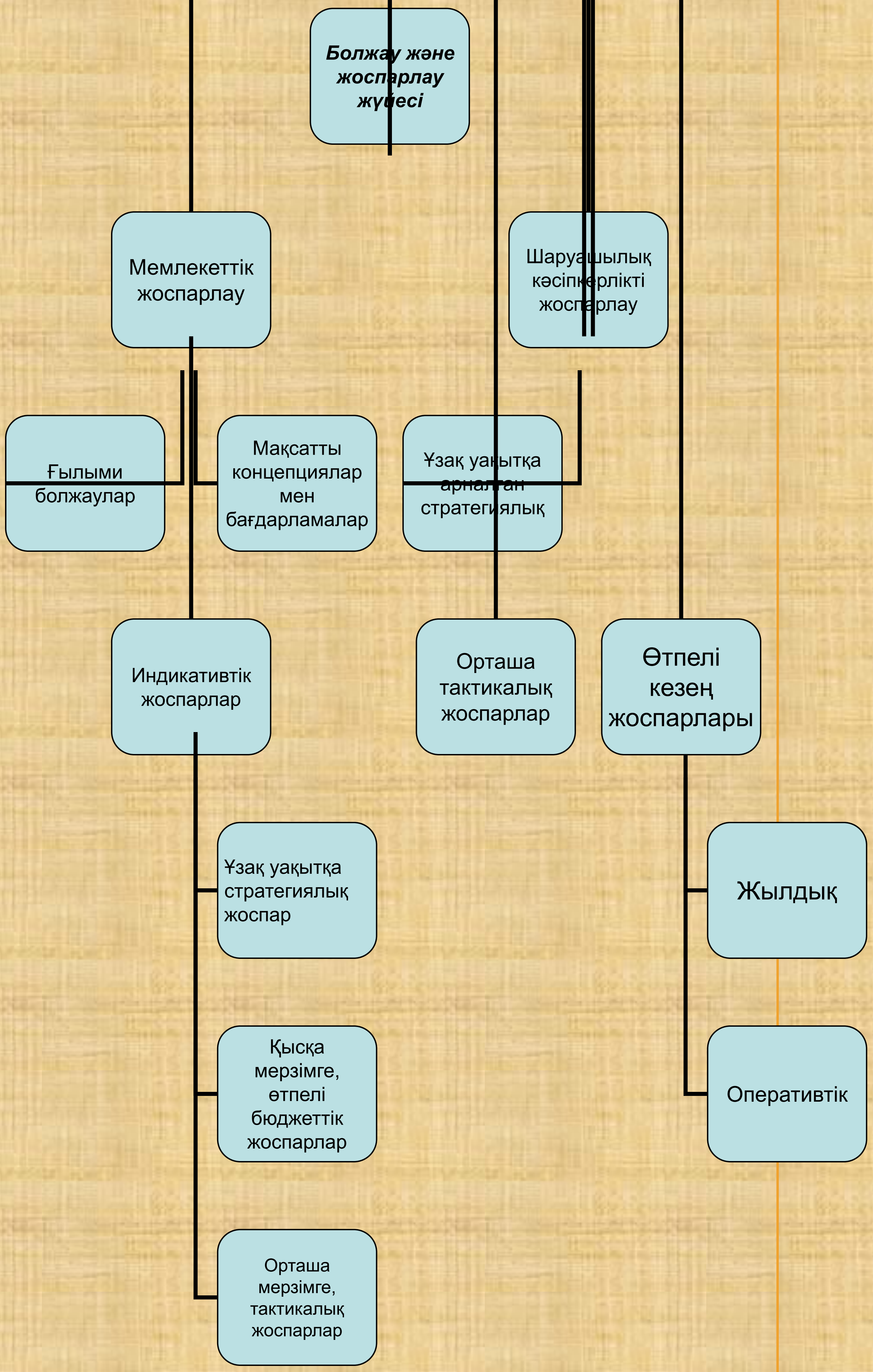

Қаржылық жоспарлаудың мазмұны ақшалай табыстар мен қорланымдарды жасау, бөлу және қайта бөлу Қаржылық процестермен оңтайландырудың күні бұрын анықталған мүмкіндік ретінде көрінеді және осының негізінде орталықтандырылған және орталықтандырылмаған ақша қорларын қалыптастыру және пайдалану.

Қаржылық жоспарлау экономиканы және оның буындарын басқарудың аса маңызды функциясы болып табылады. Оны мемлекеттік билік пен басқарудың органдары, мекемелері және олардың жоғарғы құрылымдары жүзеге асырады.

- Қаржылық жоспарлау процесттері

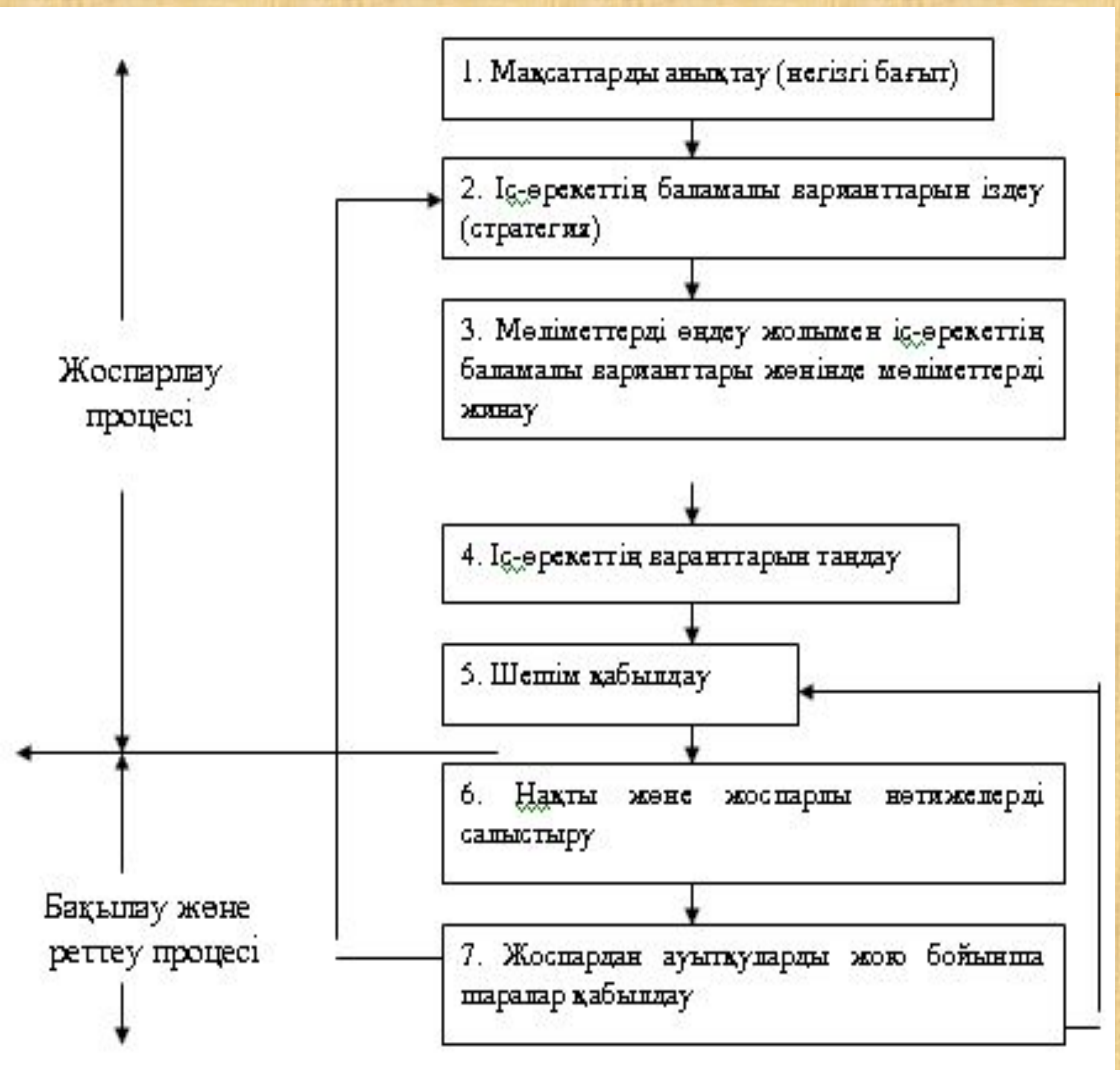

ҚАРЖЫЛЫҚ ЖОСПАРЛАУДЫҢ НАҚТЫЛЫ МІНДЕТТЕРІ ҚАРЖЫЛЫҚ САЯСАТПЕН АЙҚЫНДАЛАДЫ. БҰЛ:

- қаржылық ресурстарды қалыптастыру көздерін және олардың мөлшерін анықтау;
- орталықтандырылған және орталықтандырылмаған қорлар, ұлттық шаруашылықтың салалары және әкімшілік-аумақтық бөлімшелер арасында қаражаттарды бөлудің оңтайлы үйлесімдерін белгілеу;
- ресурстарды пайдаланудың нақтылы бағыттарын анықтау және қажетті резервтер жасау.

Жоспарлаудың жүйелік түрлеріне мыналар жатады:

Жоспарлау;

Бағдарламалау ;

Бюджет жасау.

- ЖОСПАРЛАУ - ӨЗІНЕ МАҚСАТТАР МЕН МІНДЕТТЕРДІ ҚАЛЫПТАСТЫРУДЫ ЖӘНЕ БАЯНДАУДЫ КІРІКТІРЕДІ ;

- БАҒДАРЛАМАЛАУ ДЕП - МАҚСАТТАРҒА ЖЕТУ ҮШІН ПАЦДАЛАНЫЛАТЫН ҚҰРАЛДАРДЫҢ ҚОЛДА БАРЫН ІРІКТЕУДІ ЖӘНЕ ЖАҢАЛАРЫН ТАБУДЫ ТҮСІНДІРЕДІ;

- БЮДЖЕТ ЖАСАУ - ЖАЛПЫ КӨПЖЫЛДЫҚ БАҒДАРЛАМАЛАРДЫ ҚАРЖЫ ЖЫЛДАРЫ БОЙЫНША ЖЫЛДЫҚ БЮДЖЕТТІК ЦИФРЛАР ТІЛІНЕ АУДАРУ ПРОЦЕСІ. БҰЛ ДӘСТҮРЛІ БЮДЖЕТТІК ТОПТАСТЫРУ БОЙЫНША САН ЖАҒЫНАН ТҰЛҒАЛАНҒАН ОПЕРАЦИЯЛАРДЫҢ БҮКІЛ ЖИЫНТЫҒЫН БӨЛУ ПРОЦЕСІ.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЖОСПАРЛАУДА ТАРИХИ МЫНА ҰЙЫМДЫҚ ҚАҒИДАТТАР ҚАЛЫПТАСТЫ:

- Ведомстволық,;
- Салалық,;
- Аумақтық және предметтік мақсатты.

Қаржы жоспарларының барлық түрлері өзара байланысты: мәселен, салалық жоспарлар ведомстволар қарасты ұйымдардың жоспарларын біріктіреді; аумақтық, әдеттегідей, жалпымемлекеттік немесе салалық жоспарлардың бөлігі болып келеді.

Мезгіліне қарай қаржылық жоспарлау жылдық, ортамерзімді (үшжылдық, бесжылдық) және перспективалық болып бөлінеді. Қазіргі кезде жоспарлардың жоғарыда аталған барлық түрлері бір және бесжылдық мерзімге жасалынады